

Valtiovarainministeriölle

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi Eduskunnalle laiksi varainsiirtolain muuttamisesta (VM055:00/2012)

Valtiovarainministeriö on varannut Perheyritysten liitto ry – Familjeföretagens förbund rf:lle tilaisuuden esittää lausuntonsa otsikossa mainitusta luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Perheyritysten liitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja kunnioittavasti esittää lausuntonaan seuraavaa:

1. Hallituksen päätökset varainsiirtoverotuksen muutoksista

Lausunnon kohteena oleva esitysluonnos perustuu hallituksen valtiontalouden kehyspäätöksessään 2013-2016 tekemiin päätöksiin. Varainsiirtoveroa koskevia muutoksia on kaksi:

”Asunto-osakkeiden ja kiinteistöyhtiöiden osakkeiden varainsiirtoveron verokanta korotetaan 1,6 prosentista 2 prosenttiin v. 2013. Lisäksi kiinteistöyhtiöiden velkaosuus lisään varainsiirtoveron veropohjaan.”

Päätetyt muutokset koskevat kahta asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöihin liittyvää asiaa. Muista muutoksista ei ole päätetty. Muutosten yksinomaisena perusteluna on kehyspäätöksen mukaan valtiontalouden vahvistaminen. Niiden arvioidaan kasvattavan valtion verotuloja noin 80 miljoonalla eurolla vuodessa.

Perheyritysten liiton näkemyksen mukaan varainsiirtoveron kiristämisessä on yleisesti ottaen oltava varovainen. Varainsiirtovero kohdistuu omaisuuden siirtoihin ja sitä kautta rasittaa taloudellista toimeliaisuutta. Nykyisen talouskriisin oloissa rakentamis- ja kiinteistöalaa hidastavat toimenpiteet ovat vahingollisia talouskasvulle.

Toinen tärkeä näkökulma on, että hallituksen kehyspäätöksen mukaiset varainsiirtoverotuksen muutokset kohdistuvat yksinomaan asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöihin, ei mihinkään muihin liiketoimintoihin, yrityksiin tai arvopapereihin. Kehyspäätöksessä mainittuja kahta muutosta lukuun ottamatta muita varainsiirtoverotusta kiristäviä muutoksia ei pidä toteuttaa.

2. Yhtiölainan lukeminen veron perusteeseen ei-keskinäisissä kiinteistöosakeyhtiöissä

Luonnoksen mukaan yhtiöllä oleva, osakkaille kohdistettava laina luettaisiin veron perusteeseen tietyin edellytyksin myös ei-keskinäisissä kiinteistöyhtiöissä. Tätä ratkaisua perustellaan käytännössä

ainoastaan sillä, että yhtiölainan lukeminen veron perusteeseen vain asunto-osakeyhtiöissä ja keskinäisissä osakeyhtiöissä saattaisi johtaa ”erilaisen verokohtelun hyödyntämiseen perustuviin rahoitusjärjestelyihin, joissa yhtiön velkoja keinotekoisesti kohdistetaan osakkeisiin.”

Tällaisia tapauksia, joissa laina kohdistettaisiin osakkaille ei-keskinäisissä kiinteistöosakeyhtiöissä, esiintyisi todennäköisesti vain poikkeuksellisesti, kuten myös esitysluonnoksen sivulla 8 todetaan. Lisäksi siinä todetaan, että kyse olisi todennäköisesti yksittäistapauksista. Myös muutoksen verotulovaikutus jäisi oletettavasti vähäiseksi, kuten esitysluonnoksessakin arvioidaan.

Perheyriyten liiton näkemyksen mukaan em. poikkeuksellisen sääntelyn ottaminen käyttöön johtaisi sääntelyn monimutkaistumiseen, hankalien tulkintatilanteiden syntymiseen ja oikeudellisen epävarmuuden lisääntymiseen. Epätietoisuuden mahdolliseen lisääntymiseen sääntelyn johdosta on viitattu myös esitysluonnoksen sivulla 8.

Varainsiirtoverolaissa on veron kiertämistä koskeva 37 §, jonka tehtävänä on estää keinotekoiset toimenpiteet, joiden tarkoituksena on verosta vapautuminen. Veronkiertosäännös on tarkoitettu sovellettavaksi nimenomaan mm. sellaisiin tilanteisiin, joissa yhtiön velkoja keinotekoisesti kohdistetaan osakkeisiin, jollaisiin tilanteisiin valtionvarainministeriökin siis esitysluonnoksessaan uuden sääntelyn perustana viittaa.

Edellä mainituilla perusteilla Perheyriyten liitto katsoo, että säännöstä yhtiölainan lukemisesta veron perusteeseen ei-keskinäisissä yhtiöissä ei tulisi säätää. Säännöksellä tavoiteltava, ilmeisen harvinainen ja yksittäistapauksellinen keinotekoisien järjestelyjen torjuminen kyetään tekemään jo olemassa olevan veronkiertosäännöksen turvin. Erillinen sitä koskeva säännös on tarpeeton ja monimutkaistaa verotusta.

3. Luovutuksensaajan suoritus ja suoritusvelvoite veron perusteena

Esitysluonnoksessa ehdotetaan osakeyhtiön osakkeiden ostajan maksamien muiden suoritusien kuin osakkeiden kauppahinnan lukemista varainsiirtoveron perusteeseen tietyn edellytyksiin. Varainsiirtovero – 1,6 tai 2 % – määrittäisiin siis myös muista eristä kuin kauppahinnasta eli omaisuuden siirtoarvosta, johon se määritelmänsä ja varainsiirtoverotuksen perustan nojalla kohdistuu. Veronkiristys koskisi sekä erilaisia kiinteistöyhtiöitä että kaikkia muita suomalaisia osakeyhtiöitä.

Ehdotus kiristäisi esimerkiksi tavanomaisten yrityskauppojen verotusta. On lähes säännönmukainen käytäntö, että ostaja rahoittaa kohdeyhtiön uudelleen yrityskaupan yhteydessä. Kohdeyhtiöllä saattaa olla esimerkiksi pankkilainoja, jotka ostaja kaupan yhteydessä lupaa rahoittaa uudelleen ja josta yrityskaupan yhteydessä sovitaan. Usein uudelleenrahoitus toteutetaan niin, että ostaja ottaa käyttämältään tutulta pankilta lainaa, lainaa rahat edelleen kohdeyritykselle, ja niillä lainoilla kohdeyritys maksaa sillä ennen kauppaa olleet, toiselta pankilta otetut lainat takaisin. Tällaisessa tilanteessa on kyse kohdeyhtiön lainojen uudelleenrahoittamisesta, joka voitaisiin tehdä muussakin tilanteessa kuin yrityskaupan yhteydessä ja jonka seurauksena kohdeyhtiön taloudellinen asema ei muutu. Kyse ei ole yrityksen osakkeista maksettavasta vastikkeesta, eikä tällaisesta suorituksesta pidä periä varainsiirtoveroa. Varainsiirtoveron periminen tällaisista suorituksista nostaisi yrityskauppojen kustannuksia, vaikeuttaisi perheyriyten ja muiden yritysten liiketoiminnan laajentamista yritysostojen avulla ja haittaisi siten työllistävän ja investoivan yritystoiminnan kasvua.

Ehdotuksessa on kyse varainsiirtoverotuksen soveltamisalan laajentamisesta. Kuten esitysluonnoksessakin mainitaan, muiden suoritusien kuin kauppahinnan jääminen

varainsiirtoverotuksen ulkopuolelle perustuu korkeimman hallinto-oikeuden selkeisiin ennakkopäätöksiin. Nykyinen oikeustila on vakiintunut ja selkeä eikä sen muuttamiseen ole tarvetta. Ehdotettu muutos päinvastoin johtaisi uusien tulkintakysymysten syntymiseen ja oikeudellisen epävarmuuden lisääntymiseen, kun uusien säännösten tulkinnanvaraisia kohtia alettaisiin tulkita oikeus- ja verotuskäytännössä.

Perusteena muutokselle on esitetty vain veropohjan ja sitä kautta valtion verotulojen turvaaminen. Ehdotuksessa tälle muutokselle laskettu arvioitu verotulovaikutus on kuitenkin enintään muutamia miljoonia euroja. Veropohjan turvaamisen kannalta ehdotus ei näin ollen ole tarpeen.

Kuten edellä on todettu, hallituksen kehyspäätöksessä päätettiin eräistä kiinteistöyhtiöiden osakeluovutuksiin kohdistuvista varainsiirtoveron kiristyksistä. Tässä jaksossa 3. mainittu ehdotus koskee kuitenkin myös muita osakeyhtiöitä, esimerkiksi mitä tahansa suomalaisia liiketoimintaa osakeyhtiömuodossa harjoittavia yrityksiä. Tällaisesta yritystoiminnan laajentamista haittaavasta ja kasvua heikentävästä ehdotuksesta ei ole kehyspäätöksessä päätetty, eikä sitä pidä toteuttaa.

4. Lopuksi

Sikäli kuin varainsiirtoverotusta kiristetään, on syytä huomata, että samalla kiristyy konsernin sisäisten yritysjärjestelyjen verotus, kun niissä siirretään omaisuuseriä varainsiirtoverotuksen alaisilla saannoilla. Varainsiirtoverotus tällä tavalla estää tai haittaa yrityksiä toimimasta liiketaloudellisesti tarkastellenärkevimmässä juridisessa konsernirakenteessa ja ohjaa liiketoiminnan tavoitteiden vastaisesti keskittämään kaiken toiminnan yhteen yritykseen useiden konserniyhtiöiden sijaan.

Varainsiirtoverotuksen kiristymisen myötä on entistä tärkeämpää, että tällaiset saman taloudellisen kokonaisuuden eli konsernin sisällä tapahtuvat omaisuuden siirrot esimerkiksi liiketoimintasiirrolla, osakevaihdolla, apporttina tai kaupalla vapautetaan varainsiirtoverosta. Tätä koskeva lainvalmistelu olisi aloitettava viipymättä.

Lisätietoja asiasta antaa veroasiantuntija Simo Valtti (0400 276 166, simo.valtti@perheyritystenliitto.fi).

Helsingissä 8. päivänä elokuuta 2012

PERHEYRITYSTEN LIITTO R.Y. – FAMILJEFÖRETAGENS FÖRBUND R.F.

Matti Vanhanen
toimitusjohtaja

Simo Valtti
veroasiantuntija